

затверджено наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. №290.
URL: [https:// www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00](https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00).

2. Рижикова Н.І., Накісько О.В. Управління витратами : навчальний посібник. Харків : ХНТУСГ, 2016. 198 с.

3. Бутинець Ф.Ф., Давидюк Т.В., Малюга Н.М., Чижевська Л.В. Бухгалтерський управлінський облік : підручник для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. Житомир : ПП «Рута», 2002. 480 с.

4. Нестеренко Ю.В. Проблема розподілу накладних витрат. *Управління розвитком*. 2010. № 14 (90).

5. Іванюта О.В. Сутні010 сть накладних витрат: облікові аспекти *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2012. Вип. 3 (24). С. 206–214.

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ БАЗИС УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

***ВАСИЛИШИН С.І., КАНД. ЕКОН. НАУК, ДОЦЕНТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В.В. ДОКУЧАЄВА***

Останнім часом економічна безпека все частіше стає об'єктом наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних економістів, оскільки є індикатором рівня захищеності підприємства, галузі чи економіки країни в цілому від ризиків та загроз, які особливо загострюються в період економічних криз. Посаднання стратегічного і тактичного компонентів управління ризиками неможливе без належного рівня обліково-аналітичного забезпечення як на рівні всього підприємства, так і його структурних підрозділів.

Нині у наукових джерелах немає єдиної думки щодо дефініції ризиків як явища деструктивного впливу на економічну безпеку аграрних підприємств. Вважаємо, що з економічного погляду під ризиками слід розуміти набір загроз невизначеності, волатильності та нестабільності параметрів виробничих, технологічних і фінансово-результативних напрямів діяльності підприємств, що можуть суттєво знижувати рівень економічної безпеки і які вимагають обов'язкового розкриття кризь призму об'єктів обліково-аналітичного забезпечення управлінських процесів.

Обліково-аналітичні аспекти управління ризиками в системі економічної безпеки підприємств досліджували численні вчені-економісти, зокрема Р. Бруханський [1], І. Вигівська [2], В. Жук [3], Л. Тітенко [4], Г. Ткачук [5]. Розробка обліково-аналітичного забезпечення є важливим етапом в процесі побудови дієвої системи управління на сільськогосподарських підприємствах. Дана система дозволить поєднати в єдину інформаційну систему підприємства інформацію про зовнішню та внутрішню середовища, при цьому враховуватимуться ризики діяльності підприємства в динамічному інституційному середовищі [1].

Зауважимо, що з метою врахування всебічного прояву ризиків економічної безпеки та оперативного їх нівелювання у процесі ризик-менеджменту необхідне чітке та послідовне поєднання процесів ідентифікації ризиків, обліково-аналітичного забезпечення та управління ними. Саме тому пропонуємо враховувати згадані обставини через реалізацію триетапної теоретико-методологічної платформи управління ризиками економічної безпеки, побудовану крізь призму посилення об'єктних можливостей обліково-аналітичного забезпечення.

Відповідно до цього, першим етапом реалізації ризик-менеджменту є ідентифікація ризиків, яка являє собою процес виявлення, дослідження та опису таких їх видів, які можуть вплинути на досягнення цілей організації в рамках інтегрованої системи менеджменту. Цей процес включає виявлення джерел ризиків, дослідження подій, їх причин і можливих наслідків. З погляду логічності та послідовності взаємозв'язку між ідентифікацією ризиків та наступним етапом реалізації ризик-менеджменту – обліково-аналітичним забезпеченням, пропонуємо виокремлювати стратегічні, фінансові, операційні ризики та дигіталізаційні ризики.

Найважливішим етапом реалізації ризик-менеджменту економічної безпеки є обліково-аналітичне забезпечення, яке забезпечує розгляд ідентифікованих ризиків крізь призму об'єктних можливостей бухгалтерського обліку та економічного аналізу. Специфічність та різносторонність впливу кожної складової ризиків мають певний вплив на всі без винятку складові активів, власного капіталу, зобов'язань та господарських процесів. Саме тому ризик-менеджмент вимагає застосування безпекоорієнтованої облікової політики, яка матиме на меті зміцнення економічної безпеки

підприємства через ефективну систему інформаційного забезпечення управлінських процесів.

Заключним етапом управління ризиками є прийняття та реалізація управлінських рішень, які сприятимуть як задоволенню потреб користувачів інформації, так і досягненню належного рівня зовнішньої та внутрішньої економічної безпеки підприємств.

Таким чином, врахування всебічного прояву ризиків економічної безпеки та оперативного їх нівелювання обумовлює необхідність чіткого та послідовного ризик-менеджменту через їх ідентифікаційне, обліково-аналітичне забезпечення та управління наслідками впливу таких ризиків.

З огляду на це вважаємо актуальним розробку теоретико-методологічного підходу до встановлення сутності та проявів специфічних ризиків економічної безпеки крізь об'єкту призму обліково-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою аграрних підприємств, що обумовлює трансформацію підходів до відображення окремих об'єктів у системі рахунків фінансового, податкового, управлінського обліку, їх розкриття у фінансовій звітності, а також у процесі здійснення комплексного економічного аналізу та внутрішнього аудиту.

Література.

1. Бруханський Р.Ф. Обліково-аналітичне забезпечення стратегічного менеджменту в сільському господарстві: теоретико-методологічні основи: дис. д-ра екон. наук: 08.00.09. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2015. 468 с.
2. Вигівська І.М., Грабчук І.А., Зеленина О.О. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємницькими ризиками. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2015. Вип. 1 (31). С. 67–79.
3. Жук В.М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект: монографія. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2018. 408 с.
4. Tytenko L. Economic security as an element of strategic management system: accounting and analytical aspect. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. № 3. Vol. 4. С. 309–318.
5. Ткачук Г. Ідентифікація економічних ризиків в обліково-аналітичній системі підприємства. *Економіка харчової промисловості*. 2015. Вип. 4. Т. 7. С. 80–88.